

Työpaikkaonnettomuuksien tutkinta (TOT)

**TUTKIEN
TURVALLISUUTTA
VUODESTA 1985**

43/97

Maatilatalous

Traktoriin kytketyn perunannostokoneen säiliötä tyhjennettäessä jouduttiin peruuttamaan. Nostoon osallistunut eläkeläinen puhdisti peruutuksen aikana perunannostokoneen kuljetinmattoa, liukastui ja jäi perunannostokoneen yliajamaksi

TOT 43/97

1 TAPAHTUMAN KUVAUS

1.1 Tausta

Perunaa nostettiin Wuhlmaus 1033 -perunannostokoneella, vuosimallia 1984. Perunannostokoneen säiliö täyttyi ja sitä lähdettiin normaaliin tapaan tyhjentämään laatikoihin varastopaikalle. Laatikot sijaitsivat rivissä ja säiliö tyhjennettiin laatikko kerrallaan välillä eteenpäin ajaen. Laatikkorivi tuli täyteen perunoita ja traktoria ajanut KK lähti peruuttamaan traktoria ja siihen kytkettyä perunannostokonetta taaksepäin. Tarkoituksena oli peruuttaa traktori perunannostokoneen kanssa rivin alkupäähän ja lähteä sieltä täyttämään uutta laatikkorivia.

Kuljettaja KK ehti peruuttaa traktoria perunannostokoneen kanssa 7,30 m, kun paikalle tullut LL sanoi NN:n jääneen traktorin alle ja kehotti pysäyttämään traktorin. LL oli tullut mönkijällä perunannostokoneen takaa ja nähnyt NN:n makaavan maassa. Hän kiihdytti vauhtia ehtiäkseen ilmoittaa traktoria kuljettavalle KK:lle, että traktori täytyy pysäyttää. Kun hän ehti paikalle, traktorin pyörä oli juuri NN:n päällä.

KK pysäytti traktorin välittömästi. Siinä vaiheessa NN oli perunannostokoneen oikean puoleisen pyörän etupuolella vasemmalla kyljellään astinlautaa vasten puristuneena siten, että hänen jalkansa olivat perunannostokoneen alla ja rintakehä pyörän kohdalla.

Paikalle hälytetyn ambulanssin henkilökunta totesi NN:n kuolleeksi (kuvat 1 ja 2).

1.2 Perunatila, työkohte

Tapahtumapaikka oli perunan sopimusviljelmä, NN:n sukulaisten omistama. NN oli 72-vuotias eläkeläinen, ollut ko. tilalla perunannostossa useita vuosia palkkionaan vuoden ruokaperunat. Nostotyön kesto oli aina useita päiviä, nyt nostoa oli myös suoritettu jo muutama päivä. NN:n tehtävänä nostossa oli noukkia toisen henkilön kanssa perunannostokoneen päällä kourusta ylimääräiset esineet ja vaurioituneet perunat ennen niiden kulkeutumista säiliöön.

2. TYÖTAPATURMAAN JOHTANEITA TEKIJÖITÄ

Liukastuminen

Pysäytetyn perunannostokoneen oikean puoleisen pyörän etupuolella oli kumisaappaan jättämä liukastumisjälki, mikä sopi sijainniltaan ja muodoltaan NN:n jalassa olevaan saappaaseen.

Puhdisti liikkuvaa perunannostokonetta

Perunannostokoneen takaa oli löytynyt 84 cm pitkä keppi. NN oli nähtävästi kulkenut perunannostokoneen takana ja kepillä puhdistanut liikkuvan perunannostokoneen takaosassa olevaa kuljetinmattoa tai astinlautaa (kuvat 3 ja 4).

Vastoin ohjetta

Kerrotun mukaan NN otti osaa innokkaasti nostotyöhön ja pyrki koko ajan aktiivisesti työsuorituksiin. NN:ää oli toistuvasti kielletty mm. puhdistamasta perunannostokoneen takaosaa sen liikkeessä.

Kun traktori peruuttaa ryömintänopeutta, se vaikuttaa vaarattomalta, jos ei tunnista liukastumisvaaraa. Kuitenkin kaaduttaessa joudutaan välittömästi perunannostokoneen takapyörän eteen ja sen alle varsinkin, jos ei ole enää fyysisesti nopea liikkeissään (NN oli 72-vuotias).

Ohjeena oli suorittaa puhdistus taukojen aikana ja säiliön tyhjennyksen jälkeen.

Ei näköyhteyttä taakse

Näköyhteyttä NN:n ja perunannostokonetta kuljettaneen KK:n välillä ei ollut. Kuljettajan paikalta ei voi nähdä perunannostokoneen taakse.

Kuljettaja ei tässä tilanteessa riittävästi varmistunut peruutuksen alkaessa, missä perunannostokoneen päällä työskennelleet olivat.

3. VASTAAVIEN TYÖTAPATURMIEN ESTÄMINEN

3.1 Varmistus ennen peruutusta

Traktoria ja siihen kytkettyä työkonetta peruutettaessa tulee aina kaikissa tilanteissa varmistua siitä, ettei työkoneen takana ole ketään. Varsinkin sellaisissa työkoneissa, joissa tulee katvealue taakse kuten ko. tapauksessa, tulee olla erityisen varovainen lähettäessä peruuttamaan ja suoritettava aina tarkistus.

3.2 Liikkuvaa työkonetta ei saa puhdistaa

Traktorin tai siihen kytketyn työkoneen takana ei saa tehdä puhdistustöitä niiden ollessa liikkeessa. Huolto-työt tehdään aina työkoneen ollessa pysähdyksissä.

3.3 Peruutushälytin

Vaikka peruutushälytin ei ole pakollinen traktoreissa eikä siihen kytketyissä työkoneissa, on syytä harkita sen asentamista ko. työkoneeseen, ellei muulla luotettavalla tavalla (käytetään aina näyttäjää) voida varmistua turvallisesta peruuttamisesta.

3.4 Ohjeet ja opastus

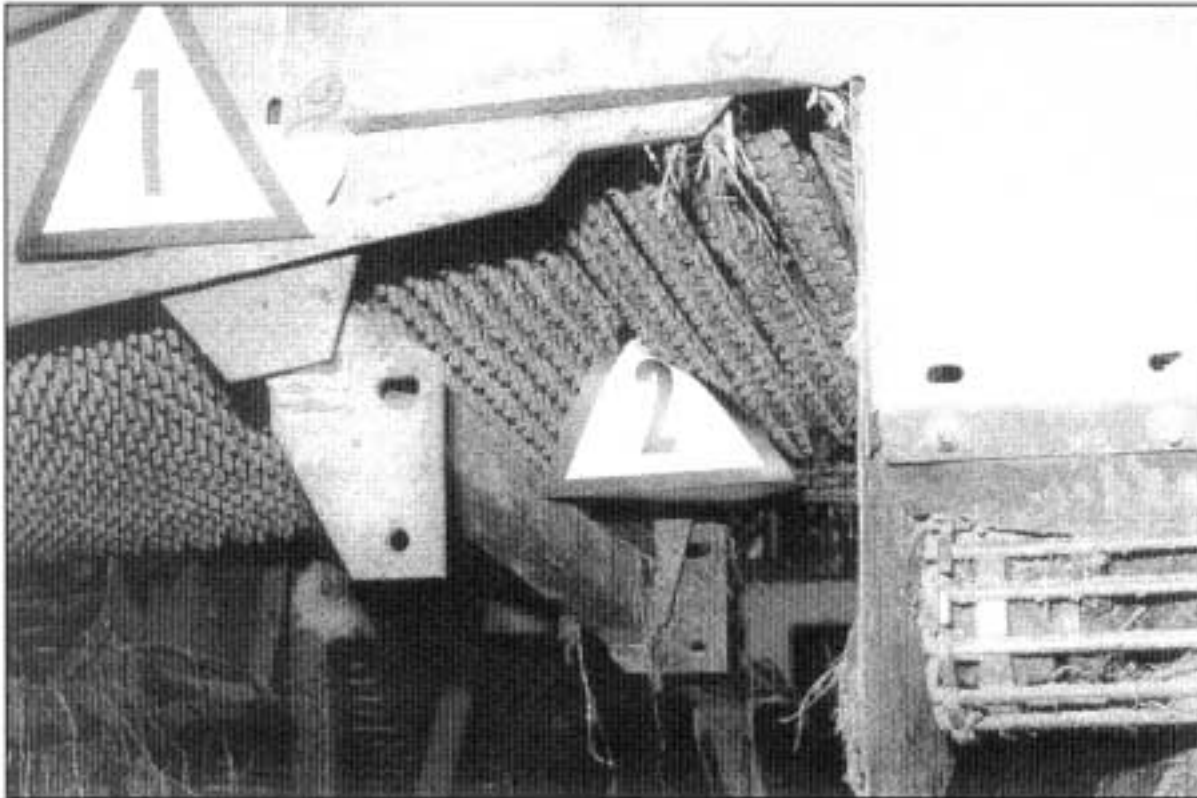
Työnantajan on annettava opastusta turvallisista työmenetelmistä ja korostettava työhön liittyviä erityisiä vaaroja.

Ohjeiden ja opastuksen omaksuminen ja ymmärtäminen on varmistettava.

LIITTEET
- Valokuvia

Kuva 1 ja 2. Traktori, perunannostokone ja perunalaatikkorivi, jonka vierellä konetta peruutettiin 7,3 m.

Kuvat 3 ja 4. Perunannostokoneen takaosa, mahdollisia puhdistettavia paikkoja.

TAPATURMAVAKUUTUSLAITOSTEN LIITTO

Albertinkatu 30 A, 00120 Helsinki • Puhelin 09-680 401 • Telefax 09-6804 0389

Lisätietoja: Osastopäällikkö Hannu Tarvainen, puh. 6804 0388 tai työturvallisuusinsinööri Sakari Seppänen, puh. 09-6804 0377 • **Tilaukset:** Osastosihteeri Terttu Kumlin, puh. 09-6804 0385